

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องคุณค่าและความหมายความรักของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาท มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายคุณค่าและความหมายความรักของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาท ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีวิธีในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลและวิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหรือกลุ่มตัวอย่างคือ วัยรุ่นทั้งเพศหญิงและชายที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีคุณสมบัติคือ 1) เคยมีพฤติกรรมทะเลาะวิวาท 2) เคยได้รับการลงโทษจากสถานศึกษา 3) ปัจจุบันไม่ถูกลงโทษให้พักการเรียน 4) ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับผลการเรียนที่จะต้องได้รับการดูแลโดยฝ่ายวิชาการ และ 5) สม่ักรใจเป็นผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติข้างต้น และเลือกแบบตามสะดวกหรือตามโอกาส (Convenience or Opportunistic Sampling)

สถานที่ทำการวิจัย

สถานศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดชลบุรี ที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชน มีการคมนาคมสะดวก สามารถเข้าถึงง่าย เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนทั้งในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภาคปกติ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งภาคปกติ และภาคเสาร์-อาทิตย์ มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีระบบการดูแลนักเรียนที่เข้มงวด อาทิ มีการตรวจเช็คนักเรียนทุกคนที่ผ่านเข้า-ออกโรงเรียนโดยใช้บัตรนักเรียนเช็คผ่านเครื่องสแกนบัตรที่ตั้งอยู่ด้านหน้าของโรงเรียน มีอาจารย์ยืนประจำอยู่ที่หน้าประตูโรงเรียนเพื่อตรวจความเรียบร้อย มีอาจารย์ฝ่ายพัฒนานักศึกษาเดินตรวจตราตามจุดต่าง ๆ ภายในโรงเรียนเป็นระยะ ๆ เป็นต้น นักเรียนส่วนใหญ่จะมาเรียนตามตารางเรียนของตนเอง จึงมีนักเรียนเข้า-ออกโรงเรียนเกือบตลอดทั้งวัน คณะจารย์ในโรงเรียนสามารถตรวจเช็คได้ว่านักเรียนคนใดมาเรียนหรือไม่ผ่านระบบสแกนบัตร นักเรียนส่วนใหญ่มาโรงเรียนโดยใช้บริการรถรับ-ส่งนักเรียน รถดังกล่าวจะมาส่งนักเรียนและจอดอยู่ภายในโรงเรียนเพื่อรอรับกลับในช่วงเย็น นักเรียนส่วนใหญ่จึงเข้า-ออกโรงเรียนและกลับถึงบ้านอย่างเป็นเวลา อย่างไรก็ตาม มีนักเรียนบางส่วนที่เดินทางมาเรียนเองโดยใช้ยานพาหนะส่วนตัว อาทิ รถประจำทาง รถยนต์ และ

รถจักรยานยนต์

สำหรับการดูแลนักเรียนในกรณีที่มีปัญหาฝ่ายพัฒนานักศึกษา เป็นฝ่ายรับผิดชอบจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างรัดกุมและทันทีทันใด ทั้งนี้มีการแจ้งให้ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีปัญหาทราบทุกครั้ง อาทิ นักเรียนเจ็บป่วยไม่สบายและต้องการขอลากลับบ้านก่อนที่จะหมดคาบเรียน นักเรียนดังกล่าวจะต้องมาขอลากลับบ้านที่ฝ่ายพัฒนานักศึกษา และทางฝ่ายจะโทรรายงานสถานการณ์ของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทันที พร้อมกับแจ้งให้ผู้ปกครองทราบว่าจะอนุญาตให้นักเรียนดังกล่าวกลับบ้านก่อน เมื่อผู้ปกครองรับทราบแล้วจึงจะอนุญาตให้นักเรียนดังกล่าวออกจากโรงเรียนได้ ส่วนกรณีทะเลาะวิวาท นักเรียนที่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาทจะต้องมาลงบันทึกเหตุการณ์ไว้ หลังจากนั้นจะมีกระบวนการสอบสวนเพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและลงโทษนักเรียนที่ทำผิดตามกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งในทุกขั้นตอนทางฝ่ายจะมีการแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบถึงเหตุการณ์ การดำเนินการ และบทลงโทษที่นักเรียนจะได้รับ ในบางกรณีมีการเชิญผู้ปกครองมาพบปะพูดคุยกับหัวหน้าฝ่ายพัฒนานักศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมกันด้วย พร้อมกับให้คำแนะนำผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาต่อไป

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. ตัวผู้วิจัย เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยมีการเตรียมความพร้อม ดังนี้

1.1 เตรียมความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 12 ชั่วโมง ในรายวิชาการวิจัยทางการพยาบาลและการใช้การวิจัย ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2549) และเข้ารับการอบรมเรื่อง “การวิจัยเชิงคุณภาพในการพัฒนาองค์ความรู้และการปฏิบัติงาน” เป็นระยะเวลา 40 ชั่วโมง วิทยากรโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายใจ พัวพันธ์ และ ดร.สุวดี สกุลจุ จัดโดยคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และเรื่อง “การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Design)” เป็นระยะเวลา 16 ชั่วโมง (วันที่ 26-27 สิงหาคม 2552) วิทยากรคือคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวิจัย เชิงคุณภาพจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดโดย ศูนย์สถิติและวิจัยแห่งชาติ

1.2 เตรียมความรู้เกี่ยวกับศิลปบำบัดและทักษะการใช้ศิลปะเป็นสื่อในการเล่าเรื่อง โดยการเข้าร่วมประชุมวิชาการ เรื่อง “ศิลปกรรมบำบัดกับการดูแลสุขภาพ (Art Therapy and Health Care)” เป็นเวลา 8 ชั่วโมง (วันที่ 14 มกราคม 2551) จัดโดยคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ร่วมกับโครงการจัดตั้งศูนย์ศิลปกรรมบำบัดแห่งเอเชียแปซิฟิก เข้าร่วมอบรม

เชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การใช้ศิลปบำบัดกับผู้ป่วยในบทบาทของพยาบาล” เป็นเวลา 4 ชั่วโมง (วันที่ 19 ธันวาคม 2552) วิทยากรคือ อาจารย์ญาดารัตน์ บาลจ่าย (อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ) จัดโดยกลุ่มวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การใช้ศิลปกรรมในการช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาทางจิตอารมณ์” เป็นเวลา 6 ชั่วโมง (วันที่ 22 ธันวาคม 2552) วิทยากรคือ Mr.Danial Wong (นักศิลปบำบัดจากประเทศออสเตรเลีย) จัดโดยกลุ่มวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ศิลปะเป็นสื่อในการเล่าเรื่อง โดยการเข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพกับโครงการศิลปกรรมบำบัดผู้สูงอายุแห่งชีวิตและสุขภาพ จำนวน 5 วัน เป็นเวลา 10 ชั่วโมง (วันที่ 3 พฤศจิกายน 2552, 7, 10, 14 และ 28 มกราคม 2553) จัดโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายใจ พัวพันธ์ ฝึกปฏิบัติเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการใช้ศิลปในการจัดการความเครียด จำนวน 3 ครั้ง เป็นเวลา 6 ชั่วโมง (วันที่ 21 และ 28 มกราคม และ 4 กุมภาพันธ์ 2553) โดยได้รับคำปรึกษาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายใจ พัวพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเรียนรู้เพิ่มเติมจากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาอาจารย์และบุคลากร เรื่อง “เติมสุขเพิ่มศรีและศิลป์อย่างก้าวของชีวิต” ครั้งที่ 1 เป็นระยะเวลา 16 ชั่วโมง (วันที่ 6-7 กุมภาพันธ์ 2553) ดำเนินกิจกรรมโดยกลุ่มกระบวนการแนวคิดปัญญาศึกษา

1.3 เตรียมตนเองในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแนวคำถามที่ใช้สนทนากับประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล (ดังรายละเอียดในหัวข้อเครื่องมือในการวิจัย: หัวข้อย่อย 2.1) แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากับภาพวาดและเรื่องราวจากภาพ (ดังรายละเอียดในหัวข้อเครื่องมือในการวิจัย: หัวข้อย่อย 2.2) และแบบบันทึกประสบการณ์ของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท (ดังรายละเอียดในผลการวิเคราะห์ข้อมูล: ตารางที่ 1) ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือและนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ผู้วิจัยทำการศึกษานำร่อง (Pilot Study) กับวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาทที่มีคุณลักษณะเดียวกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อความเหมาะสมของข้อคำถาม ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเทป ประเมินความชัดเจนของคำถามที่ใช้ ระยะเวลาที่ใช้ และความครอบคลุมในเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ผู้วิจัยนำผลการทดลองใช้มาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้มีความเหมาะสม

2. คำถามสำหรับการสนทนาเชิงลึก เป็นแนวคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) แบ่งออกเป็นแนวคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล และแนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากับภาพวาดและการสนทนาเชิงลึก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคำถามที่ใช้สนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
คำถามดังต่อไปนี้

2.1.1 บริบททางสังคม วัฒนธรรม และจิตสังคมของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทเป็นอย่างไร

2.1.2 ประสบการณ์สำคัญในอดีตของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทเป็นอย่างไร

2.1.3 ประสบการณ์เกี่ยวกับความรักของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทเป็น
อย่างไร

2.1.4 รูปแบบความรักของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทเป็นอย่างไร

2.1.5 ความรักและการใช้ความรุนแรงในกลุ่มวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทเป็น
อย่างไร

2.1.6 บริบททางสังคม วัฒนธรรม และจิตสังคมของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะ
วิวาทมีความเกี่ยวข้องกับการให้ความหมายและคุณค่าความรักของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท
อย่างไร

2.2 แนวคำถามที่ใช้สนทนาเกี่ยวกับภาพวาดและเรื่องราวจากภาพและการสนทนา
เชิงลึก ซึ่งผู้วิจัยใช้ภาพวาดเป็นสื่อเพื่อชวนสนทนาเกี่ยวกับความหมายและคุณค่าของความรักของ
ผู้ให้ข้อมูล เป็นคำถามที่อำนวยความสะดวกให้ผู้ให้ข้อมูลได้เชื่อมโยงภาพที่ตนวาดกับการให้
ความหมายและคุณค่าของความรัก ซึ่งมีคำถามดังต่อไปนี้

2.2.1 ภาพวาดนี้เป็นภาพเกี่ยวกับอะไร หรือภาพวาดนี้มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

2.2.2 องค์ประกอบต่าง ๆ ของภาพวาดนี้มีการจัดเรียงลำดับอย่างไร

2.2.3 องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร

2.2.4 สีต่าง ๆ ที่ใช้วาดภาพกำลังสะท้อนหรือสื่อถึงสิ่งใดบ้าง

2.2.5 จากภาพวาดนี้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ความรัก” ว่าคืออะไร
เพราะเหตุใดจึงให้คำจำกัดความแบบนั้น

2.2.6 จากภาพวาดนี้สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของความรักอย่างไรบ้าง
เพราะเหตุใดจึงให้คุณค่าความรักแบบนั้น

2.2.7 หากนึกถึงเหตุการณ์ในอดีตที่เกี่ยวกับความหมายความรักจะนึกถึง
เหตุการณ์ใด เหตุการณ์นั้นเป็นอย่างไร และเพราะเหตุใดจึงนึกถึงเหตุการณ์นั้น

2.2.8 เรื่องราวเพิ่มเติมนอกเหนือจากเรื่องราวที่มีอยู่ในภาพวาดนี้คือเรื่อง
อะไรบ้าง

2.2.9 มีบทสรุปหรือการเรียนรู้อะไรบ้างที่เกิดขึ้นมาจากภาพวาดนี้บ้าง

3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพ จัดเตรียมโดยผู้วิจัยเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กระดาษวาดภาพ ดินสอ ยางลบ สีชนิดต่าง ๆ อาทิ สีชอล์ค สีไม้ สีเมจิก สีเทียน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การสนทนาเชิงลึก ใช้ระยะเวลาประมาณ 90-120 นาที ด้วยการนัดหมายล่วงหน้า โดยไม่ให้กระทบเวลาเรียนตามปกติของผู้ให้ข้อมูล ในกรณีที่การสนทนาเชิงลึกในครั้งแรกแล้วได้ข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยขอนัดหมายเพื่อการสนทนาครั้งที่ 2 ซึ่งจากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 คนนั้น ผู้วิจัยทำการสนทนาเชิงลึก 2 ครั้ง เนื่องจากการสนทนาครั้งแรก เวลาส่วนใหญ่เป็นการสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลเข้ามาเกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาทและการวาดภาพ จึงมีเวลาไม่มากนักสำหรับการสนทนาเรื่องราวเกี่ยวกับความรักจากภาพวาด ผู้วิจัยจึงขอนัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนอีกครั้งหนึ่ง โดยแจ้งให้ทราบว่า การสนทนาครั้งที่ 2 จะใช้เวลาส่วนใหญ่ให้กับการวาดภาพและการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรักของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อครอบครัว เพื่อน และบุคคลอื่น ๆ หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลทุกครั้ง ผู้วิจัยเขียนสะท้อนคิดเพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ในการทำหน้าที่ของตนเองในฐานะผู้วิจัย อารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อการทำหน้าที่และที่มีต่อผู้ให้ข้อมูล สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นขั้นเตรียมการวิจัย และขั้นดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นเตรียมการวิจัย ผู้วิจัยเตรียมการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. เตรียมผู้วิจัย (ดังรายละเอียดในหัวข้อเครื่องมือในการวิจัย: หัวข้อย่อยที่ 1)
2. ผู้วิจัยนำเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
3. ผู้วิจัยนำโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการควบคุม

วิทยานิพนธ์แล้วเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล และนำไปเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดชลบุรี

5. ผู้วิจัยขอเข้าพบอาจารย์ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาศึกษา เพื่อติดต่อขอให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของนักเรียนที่เคยมีพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาทและได้รับการลงโทษจาก

สถานศึกษา หลังจากที่ถูกวิจัยศึกษาประวัติของนักเรียนดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยทำการเลือกร่วมกับอาจารย์ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาศึกษา

6. ผู้วิจัยขอความร่วมมืออาจารย์ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาศึกษาในการติดต่อประสานความร่วมมือและนัดหมายให้นักเรียนที่ถูกเลือกมาพบกับผู้วิจัยเพื่อตกลงการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ พร้อมทั้งผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเพื่อจัดเตรียมห้องสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือการสนทนาเชิงลึก

7. ผู้วิจัยมาพบกับผู้ให้ข้อมูลตามวันทีนัดหมาย และทำความรู้จักกันโดยผ่านการแนะนำของอาจารย์ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาศึกษา ผู้วิจัยเริ่มต้นสร้างความเป็นมิตรและสร้างสัมพันธภาพโดยการแนะนำตนเองและพูดคุยเรื่องทั่วไปด้วยท่าทีที่เป็นมิตรและจริงใจ หลังจากนั้นจึงเริ่มอธิบายวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการทำวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย นอกจากนี้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลซักถามข้อสงสัย

8. ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูลในการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ เมื่อผู้ให้ข้อมูลตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตผู้ปกครองในการยินยอมให้ผู้ให้ข้อมูลเข้าร่วมการวิจัย

8. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล

9. ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการวาดภาพ ได้แก่ กระดาษวาดภาพ ดินสอ ยางลบ สีชนิดต่าง ๆ เช่น สีชอล์ก สีไม้ สีเมจิก สีเทียน เป็นต้น

ขั้นตอนการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ใช้เวลารวมทั้งสิ้นประมาณ 90-120 นาที โดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการสนทนากับผู้ให้ข้อมูลตามแนวคำถามที่ใช้สนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล (ดังรายละเอียดในหัวข้อเครื่องมือในการวิจัย: หัวข้อย่อยที่ 2.1) ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยรู้และเข้าใจบริบทของผู้ให้ข้อมูลใช้เวลาประมาณ 30 นาที พร้อมทั้งผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเทปขณะสนทนาด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้อง เมื่อสนทนาเสร็จแล้วจึงเริ่มขั้นตอนที่ 2

2. ขั้นวาดภาพ ใช้เวลาประมาณ 40-50 นาที ผู้วิจัยทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 เตรียมความพร้อมผู้ให้ข้อมูลก่อนการวาดภาพ ด้วยการชวนให้ผู้ให้ข้อมูลได้หวนระลึกถึงมุมมองความรักที่มีอยู่ในชีวิตตนเอง โดยผู้วิจัยทำหน้าที่นำพาผู้ให้ข้อมูลให้เข้าถึงตัวตนภายในของเขาเท่านั้นโดยกระทำตามขั้นตอนดังนี้

2.1.1 จัดให้ผู้ให้ข้อมูลนั่งในท่าที่สบาย หลับตา พร้อมกับให้หายใจเข้า-ออกช้า ๆ และสมาธิเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกผ่อนคลาย โดยผู้วิจัยกล่าวแจ้งหวั่นการหายใจเข้า-ออกและให้ผู้ให้ข้อมูลทำตาม ใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที

2.1.2 ผู้วิจัยกล่าวบทเกริ่นนำก่อนการวาดภาพ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค: หัวข้อ “ความรักเพื่อนมนุษย์”) เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติตาม โดยใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที

2.2 ผู้วิจัยขอให้ผู้ให้ข้อมูลวาดภาพที่สะท้อนถึงเรื่องราวความรักของตนเอง พร้อมชี้แจงให้ทราบว่า การวาดภาพในครั้งนี้เน้นการใช้ภาพวาดที่เป็นสื่อในการสนทนาเกี่ยวกับความรักมากกว่าให้ความสำคัญเกี่ยวกับความเหมือนจริงของภาพที่วาดออกมา เป็นการช่วยลดความวิตกกังวลและความไม่มั่นใจของผู้ให้ข้อมูลว่าจะสามารถวาดภาพออกมาได้สวยหรือไม่

2.3 ปล่อยให้ผู้ให้ข้อมูลวาดภาพ โดยใช้เวลาประมาณ 30-40 นาที

3. ขั้นสนทนาเชิงลึก ผู้วิจัยชวนคุยเกี่ยวกับภาพวาดและสนทนาเชิงลึกตามแนวคำถามที่ใช้สนทนาเกี่ยวกับภาพวาดและเรื่องราวจากภาพและการสนทนาเชิงลึก (ดังรายละเอียดในเครื่องมือในการวิจัย: หัวข้อย่อยที่ 2.2) พร้อมกับขออนุญาตบันทึกเทปการสนทนาในครั้งนี้ ใช้เวลาประมาณ 30-45 นาที หรือจนกว่าจะได้ข้อมูลที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงใจความหลัก (Thematic Analysis or Interpretive Thematic Analysis) (Liamputtong, 2009) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุ วิเคราะห์ และรายงานรูปแบบ (Themes) ที่อยู่ภายในข้อมูลที่ได้มา ผู้วิจัยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ถอดข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียงเป็นภาษาเขียน โดยการถอดข้อมูลคำต่อคำและพิมพ์ข้อมูลพร้อมกับจัดเก็บไว้เป็นแฟ้มข้อมูลรายบุคคล
2. อ่านทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปโดยปราศจากการตีความ
3. นำข้อมูลที่ได้มาใส่รหัสเบื้องต้น เช่น “ประสบการณ์ความรัก” “ประสบการณ์ทะเลาะวิวาท” “ความหมายของความรัก” “คุณค่าของความรัก” เป็นต้น จัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ ตัดทอนหรือกำจัดข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออก และนำข้อมูลมาสร้างเป็นข้อสรุปย่อชั่วคราว
4. นำข้อมูลที่เป็นข้อสรุปย่อมาจัดหมวดหมู่ตามประเภทหรือลักษณะที่มีความหมายและความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เช่น “ความหมายของความรัก” “คุณค่าของความรัก” เป็นต้น

5. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลทุกหมวดหมู่มารวมกันเพื่อหาข้อสรุปตามความเป็นจริงที่ปรากฏ โดยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษาวิจัย

6. นำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์ตีความ และอภิปรายผลการศึกษาวิจัยตามแนวคิด เพื่อสรุปเป็นแนวคิดของประสบการณ์ภายใต้การศึกษาความหมายและคุณค่าของความรักของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท และนำเสนอผลการศึกษาวิจัยในเชิงพรรณนา

การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัยและจรรยาบรรณของการวิจัย มีกระบวนการโดยเริ่มจากการนำโครงร่างวิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขออนุญาตดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เมื่อผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการข้างต้นแล้ว ก่อนดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัยอย่างชัดเจนกับผู้ให้ข้อมูล โดยแจ้งให้ทราบว่าผู้วิจัยกำลังทำการศึกษารื่อง ความหมายและคุณค่าของความรักของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาท ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องจากภาพวาด อธิบายวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและเหตุผลของการเลือกผู้ให้ข้อมูลในการเข้าร่วมการศึกษาวิจัยครั้งนี้ อธิบายวิธีดำเนินการวิจัยและขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล และการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลบันทึกเทปขณะสนทนาและถ่ายภาพวาด โดยแจ้งว่านำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษา ข้อมูลที่ได้จะเป็นความลับและใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น การนำเสนอข้อมูลใช้นามสมมติ ถ้าหากผู้ให้ข้อมูลไม่พร้อมเข้าร่วมการวิจัยก็สามารถปฏิเสธได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวผู้ให้ข้อมูลและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เมื่ออธิบายทำความเข้าใจกับผู้ให้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย เมื่อผู้ให้ข้อมูลตัดสินใจตกลงเข้าร่วม ผู้วิจัยขอให้ผู้ให้ข้อมูลลงนามในหนังสือยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ข) พร้อมทั้งดำเนินการขออนุญาตผู้ปกครองของผู้ให้ข้อมูลในการยินยอมให้เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ด้วย และขอให้ผู้ปกครองลงนามในหนังสือยินยอมเข้าร่วมการวิจัยเมื่อตัดสินใจอนุญาต